

Sedat Ergin

YAŞ SONRASI TSK (2) - Generalliğe yükselmeye yeni kriterler

11 Eylül 2019

Yazdır Yazı Tipi

Dünkü yazımız, başlığında vurgulandığı üzere 'Türk Ordusu'nda Kurmaylık Sisteminin Ağırlığı Azalıyor' tespitini içeriyordu. Yazı, geçen ayın başında Yüksek Askeri Şûra'da (YAŞ) alınan kararlardan yola çıkarak, özellikle Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nda yapılan tuğgeneral seçimlerinde tercihlerin kurmaylardan çok sınıf subayları üzerinde yoğunlaştığına işaret ediyordu.

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin -geleneksel olarak- komuta kademesini kurmay subaylardan oluşturduğu, bütün sistemin buna göre tasarlanmış olduğu dikkate alındığında, bu sistemin dışına çıkan yeni bir yöneliş söz konusu.

Ancak bu yönelişi değerlendirirken, 15 Temmuz 2016 darbe girişimi ve FETÖ faktörünün söz konusu gelişmeler üzerindeki etkisine de muhakkak değinmeliyiz.

TSK'nın 15 Temmuz kalkışmasında çok ağır bir sarsıntıya uğradığı, kurumsal yapının altüst olduğu ve bu sarsıntının bıraktığı izlerin, sorunların tümüyle aşılamadığı, bunun için daha uzun yıllar gerektiği bir sır değil.

Kara Kuvvetleri'nde darbe girişimine katılan çok sayıda FETÖ'cü general, subay çıktı. Bunlardan suçüstü yakalananlar, darbeye karıştığı tespit edilenler TSK'dan atıldı. Bu tasfiye yaşanırken sırf 'görevlendirme listeleri'nde gıyaplarında adları geçtiği için haksız bir şekilde birçok general de KHK ile ihraç edildi. Bu durum ikinci bir tasfiyeye yol açtı. Bu grupta olanlar arasında yargıda aklanmış, ayrıca halen istinaf, temyiz süreçlerini bekleyen birçok asker var.

15 Temmuz'da yapılan büyük tasfiye TSK'daki general ve kurmay subay havuzunu da etkiledi. FETÖ, özellikle TSK'nın komuta kademesine, general kadrolarına göz koyduğu için bu kademelere uzanan kurmay sistemine nüfuz etmeye stratejik bir öncelik vermişti. Darbe girişimini izleyen tensikat general ve kurmay subay kadrolarında ciddi bir açığın ortaya çıkmasına neden oldu. Bu açığın kapatılması ihtiyacı, bütün kuvvetlerde generalliğe terfilerde kurmay albayların yanı sıra, kurmaylık sisteminin dışındaki sınıf subaylarından da yararlanılmasının önünü açtı.

Bu uygulama 15 Temmuz koşullarında kaçınılmaz olarak kendisini dayattı. Buna karşılık, sınıf subaylarının general yapılması uygulamasının darbe girişiminden sonraki üç yıl içinde 15 Temmuz'dan bağımsız bir şekilde genel bir politikaya dönüştüğünü söylemek mümkün.

*

Dünkü yazımızda darbe girişiminin hemen sonrasındaki olağanüstü koşullarda gerçekleştirilen 2016 YAŞ'ında tuğgeneralliğe terfi eden toplam 57 albaydan yalnızca 24'ünün kurmay, kalan 33 albayın ise sınıf subayı olduğunu yazmıştık. Son YAŞ'ta tuğgeneralliğe terfi eden 23 albay arasında yalnızca 2'sinin kurmay, kalan 21'inin sınıf subayı olması bu yönelişin kazandığı ivmeyi göstermesi bakımından yeteri kadar açıklayıcı.

Bu durum, kurmay subay havuzunda tuğgeneralliğe yeteri kadar aday bulunmamasından mı kaynaklanıyor? Bu tez, kurmay kadroları 15 Temmuz'da ağır bir sarsıntı geçiren Hava Kuvvetleri açısından belli ölçülerde geçerli olabilir. Ancak aynı gözlemi Kara Kuvvetleri için öne sürebilmek isabetli olmaz. Çünkü, pekâlâ tuğgenerallik rütbesine sırası gelmiş olan, yıllardır bu rütbeye terfi etmeyi bekleyen farklı devrelerden pek çok kurmay albay var sistem içinde. Üstelik, bunlar arasında son YAŞ sırasında emekli edilenlerin de bulunduğu anlaşılıyor.

*

Ayrıca, bu yönelişin yalnızca tuğgenerallik terfileriyle sınırlı olduğunu da düşünmemek gerekiyor. Bu yılki YAŞ kararlarının emekliye ayrılan tuğgenerallerle ilgili bölümünü incelediğimizde, ana tespitimizi teyit eden ikinci bir tutumla karşılaşıyoruz.

Bilindiği gibi, orgeneraller hariç tutulursa, diğer general rütbelerinde siyasi otoritenin süre uzatma ya da emeklilik gibi başlıklarda geniş bir tasarruf yetkisi var. Teamül, bir generalin genelde dört yıl bu görevde kalıp, terfi etmediği ya da uzatma almadığı takdirde kadrosuzluktan emekliye sevk edilmesi.

Olağan uygulama bu yönde.

Buna karşılık bulunduğu rütbede normal bekleme süresini doldurmadığı halde kadrosuzluk gerekçesiyle emekliye sevk edilenlerin durumu ayrı bir bakışı gerektiriyor. Çünkü burada rütbede pekâlâ bekleme süresi olduğu halde kendisine teşekkür edilerek el sıkışılması durumu söz konusu.

*

Bu yılki YAŞ'ın önemli bir yönü, 2016 YAŞ'ında, yani kalkışmadan hemen sonra tuğgeneralliğe terfi eden devrenin mensuplarının bir bölümüne dönük alınan emeklilik kararlarıydı. O YAŞ'ta toplam 57 albay tuğgeneral yapılmıştı ve denge 24 kurmay-33 sınıf subayı şeklindeydi.

İlginçtir ki, 2016 YAŞ'ında terfi eden tuğgenerallerden 17'si geçen ağustos ayında normal bekleme sürelerini tamamlamadan kadrosuzluk gerekçesiyle emekliye sevk edildi. Bu tasarrufta dikkat çeken bir ayrıntı, bu 17 subaydan 11'inin yine kurmay sınıfından gelen askerler olmasıydı. Böylelikle, 2016'da terfi eden 24 kurmay subaydan 11'i üçüncü yıl sonunda sistem dışı kalmış oldu. Bu arada emekliye sevk edilenler arasında 15 Temmuz darbe girişimine karşı kuvvetli bir duruş sergilemiş olan askerler de var.

Gelgelelim, emekli edilen 17 tuğgeneralden yalnızca 6'sı, yani sayıca daha azı sınıf subayıydı. Bu durumda 2016 tuğgeneral devresi içindeki sınıf subayı ağırlığı belirgin bir şekilde genişlemiş oldu.

Yaptığım kaba bir hesaba göre, 2016, 2017, 2018 ve 2019 YAŞ toplantılarında tuğgeneralliğe terfi edenlerin -toplam ortalamada- yaklaşık üçte biri kurmay, üçte ikisi ise sınıf subaylarından oluşuyor.

*

Anlattıklarımız ışığında TSK'da majör bir değişikliğin yaşandığını, kurumun geleceğinde kurmaylık sisteminin belirleyiciliğinin azaldığı bir aşamaya geçildiğini söyleyebiliriz. Konuyu tartışmaya devam edeceğiz.

HER YERDE HÜRRİYET

DİĞER KANALLAR

Facebook

Twitter

RSS

Kişisel Verilerin Korunması

Hürriyet Kurumsal

Bize Ulaşın

